

**„Europos Sąjunga, Lietuva ir aš – po dvidešimties metų“**

Ir vėl einu ta gatve, kuria prieš dvidešimt metųėjau būdamas dar tik paauglys. Čia jau viskas kitaip: iškirsti senieji, mano vaikystės, medžiai, dabar čia pradeda žaliuoti kiti, pakeistos tvoros per kurias laiptot atrodė taip smagu, jos dabar žymiai aukštesnės bei modernesnės. Praėjus pro buvusią mokyklą, sugrįžta prisiminimai. Veide atsiranda šypsena. Visas tas džiaugsmas bei kvailiojimai šiom dienom ne daug kam prilygsta. O jei bent minutei galėčiau čia sugrįžt, jei vėl sėdėčiau pamokoj ir klausyčiausi inteligentiškai kalbančios mokytojos? Kas tada? Ar mokydamasis mokykloje būdavau laimingesni, už tuos, kurie dabar čia?

Ižengiu i naujai rekonstruotą mokyklą. Akys jau nebe taip užkliūva už kamerų, kurios mokyklose jau įprasta. Kojos nuneša i sporto salę. Net aikteliu pamatęs, viskas kitaip. Pasivaikščiojęs po mokyklą pamatau, kad klasėse pokyčių taip pat neišvengta. Kiekvienoje iš jų jau stovi televizorius, kad dėstomas dalykas būtų kuo įdomiau ir ne taip paprastai pateikiamas mokiniams. Šiame miestelyje rekonstruota ne tik mokykla, o taip pat ir daugiabučiai gyvenamieji namai savo išvaizda nebeprimenantys sovietmečio. Pakeisti „dūminantys kaminai“, kurie ankščiau teršdavo orą. Jų nebėra, bent jau ten kur buvo.

Lietuvoje, kaip gal atrodytų keista, padidėjo pagarba vieni kitiems, nebėra rasistinių išpuolių ar pašaipų. Gal visa tai paveikė jau trečią dešimtmetį Europos Sąjungoje esanti mūsų valstybė? Žmonės susimąsto apie savo poelgius, auga didesnė atsakomybė. Jei jau pradėjome apie kultūros augimą kalbėti, tuo pačiu galima pabrėžti, kad Lietuvoje per dvidešimt metų įvyko įvairiausių renginių. Tiek kultūrinių, tiek sporto. Nuostabiai praėjo kelios Pasaulio Lietuvių Dainų Šventės, nuo kurių ir vėl skambėjo visa Lietuva. Mūsų šalis išsaugoja savo tauriskumą, liaudiškumą ir patriotiškumą. Šie bruožai padės niekad neužgest žmonių širdyse rusenančios liepsnelės. Taip pat pirmą kartą surengtas Europos vyrų krepšinio čempionatas, savo tvarka ir drausme nustebinęs Europos Sąjungos valstybes. Visa tai yra labai puiku ir džiugu, tad telieka tik džiaugtis, kad žengiamo pirmyn, bet negalima užmiršti vienos problemos lygiai taip pat svarbios ir Europos Sąjungai, ir Lietuvai. Tai – ryškūs klimato pokyčiai. Šiandien sninga! Neįtikėtina! Tai toks retas atvejis šiom dienom. Du dešimtmečiai klimato pasikeitimui jėgų nestokojo. Šiltėja kiekvieno mėnesio vidutinė oro temperatūra, mažėja kritulių

kiekis. Daugumoje Europos Sąjungos šalių vykdomos akcijos atkreipiančios gyventojų dėmesį į sparčiai besikeičiantį klimatą. Lietuvoje uždaroma vis daugiau gamyklų, kurios iš orą išmesdavo begales nuodingų dujų – „taršalų“. Ko ne didžiausios kritikos susilaukęs Ignalinos atominės elektrinės uždarymas. Bet tai tik geriau Lietuvai, nes baigiami planai pastatyti naują saugią ir kompaktišką jėgainę, gaminančią Lietuvai šilumą. Lietuvoje pradėta geriau žiūrėti į mašinas, išmetančias vis mažiau anglies dioksido ar net į mašinas, varomas saulės energija. Mokslininkai pasistengė išpopuliarinti kitą nekenksmingą medžiagą galinčią pakeisti įprastą kurą. Vandeniš, štai tas mokslininkų išradimas. Tačiau vis dar ne daug žmonių Europos Sąjungoje renkasi mašinas varomas šiuo kuru. Per dvidešimtį metų Lietuvoje, kaip matote, imtasi stiprių pokyčių, padedančių toliau vystytis ekonomikos srityje.

Tenka priminti, kad einant trečią dešimtmetį į Lietuvą emigravo daug kitataučių ne tik ieškančių darbo, bet ir norinčių apžiūrėti Lietuvos miestus. Bet kaip jau sakiau į juos Lietuvos gyventojai žiūri palankiai.

Vis dėlto, yra vienas aktualus klausimas, mano manymu, turintis iškilti kiekvienam lietuviui ar bent jau daugumai. Tikrai ne kartą dauguma yra sakę, kad užsienyje yra geriau gyventi. Daugiau pramogų, geresnės gyvenimo sąlygos, didesnės algos... Tik šiem visiem žmonėms, uždavusiems šiuos ar panašius klausimus, aš norėčiau pasakyti, tiksliau paklausti – „Ar kada nors esi padėkojęs Lietuvai už tai, kad Tau suteikė laisvę? Už tai, kad Tave užaugino? Gynė? Saugojo? Ar galėtum didžiuotis Lietuva, kad ir su kokiais trūkumais ji būtų? Ar padarytum dėl Jos tą, ką padarė Ji dėl Tavęs? Ar gi nebūna gera, kai malonūs šiurpuliukai pereina per kūną giedant Lietuvos himną?“. Atsiranda žmonių, kurie tik moka peikti Lietuvą nežiūrint į tai, kad tikrai galima išvelgti nuostabių dalykų. O, kad jie pagalvotų apie tai, jei šalis nebūtų laisva... Manau, tada tikrai visi klausimai nuskambėtų daug rimčiau. Džiaugiuosi žmonėmis, kurie garsina Lietuvą. Jie mums pavyzdys, rodantis kaip reikia gerbti ir mylėti savo šalį!

**„Europos Sąjunga, Lietuva, mano vaikai ir vaikaičiai – po dvidešimties metų“**

Prisipažinsiu, kad anūkui pasiūlius dalyvauti šiame projekte, atisakiau. Šis laikas, kaip ir pastarieji metai, man labai sunkūs, tamsūs. Ir dar tas lietus, lietus .... Bet vieną vakarą, barbenant lietui, sėdėjau sau viena gerdama arbatą ir prisiminus savo išsilaksčiusius, išskridusius vaikus, jų vaikų vaikus, užsisvajojau...

Po dvidešimties metų. Ką tik nulijo, dangus prasišvietė - išeisiu pasivaikščiot. Kojos pačios veda taku, kasryt mintu beveik keturiasdešimt metų - į mokyklą. Pastatą atpažįstu, jis tas pats tik šviesesnis, matyt, atnaujintas. Žengiu vidun ir išgirstu stuksenimą – patenku tarsi į geniukų susirinkimas – pilnas holas vaikų ramiai besidarbuojančių prie stalėlių. Matau vyresnio ir net senyvo amžiaus žmones, jie darbuojasi kartu. Prieinu prie arčiausio stalelio, čia sėdi kokių dešimties metų berniukas ir bando įkalti vinį į medinę dėžutę. Nepasiseka. Šalia jo – senolis. Tvirtos rankos pataiso vinies kryptį, šį kartą pasisekė. Vaiko akyse džiaugsmas, atitraukia darbelį toliau, grožisi ir aš pamatau - Inkilėlis. Apsidairau. Visų vaikų rankose panašūs kūrinėliai – tik kiti jau nuspalvinti, nudailinti. Supratau, vaikai ruošiasi inkilų šventei, juk Pavasaris. Paukšteliai tikrai norės sugrįžti į namelius, sušildytus vaikų rankom ir širdim. Žvilgteliu į skelbimų lentą, neapsirikau – visa ši savaitė pavadinta „Inkilų savaitė“ . Dalyvauja joje visa mokykla – vaikai, mokytojai, tėvai, seneliai. Žvelgiu toliau – sekanti savaitė – „Aitvarų“. Nusišypsau. Šalia kabo pamokų tvarkaraščiai. Nustembu, nes tarp įprastų pamokų randu - Gyvenimo Pamoka, Išminties Pamoka, Grožio Pamoka, Pagarbumo Pamoka – širdis suvirpa, negaliu patikėti – Žmogiškumas sugrįžo į mokyklą. Gal dėl to ir šilta nuo tų akių, nuo šypsenų, nuo tos bendrystės. Užveriu duris, širdis sušilus. Gera, kad mokykla GYVA.

Žengiu toliau siaurute gatvele, ta, kurią labai pamilau vos atvykus gyventi į šį mažą Žemaitijos miestuką. Jau tada, prieš, keturiasdešimt metų, ši gatvė mane nustebino geltonais namais – visais vienodais, taip neįprastai nudažytais ryškiai geltona spalva. Metams bėgant dažai nusiplovė, sienos apsilupinėjo, tarsi apsiniaukė mano „geltonoji gatvė“. Kaip ji gyvena šiandien? Namukai išties tie patys, tik spalvos – jie visi skirtingi – gelsvi, rausvi, žalsvi, melsvi – tarsi iš vaikystės pasakų knygos. Matau žmones, triūsiančius mažuose darželiuose, taisančius, dažančius. Jų ramūs veidai ir šypsenos. Jie šnekučiuojasi tarsi seni geri bičiuliai. Ir man taip gera, kad mano „Geltonoji gatvė“ tapo „Vaivorykštės gatvė“

Einu toliau, į miestelio centrą. Prieš dvidešimt metų čia kaip vaiduoklis riogsojo nušiurę kultūros namai. Jie tebestovi, bet turiu labai gerai išžiūrėti – ar tikrai tas pats pastatas?

Ryškus geltonas namas visas išmargintas didelėm spalvotom gėlėm – tarsi pieva... Ateinu prie skelbimų lentos, ji didelė, nauja. Skaitau – KINAS. Negaliu net patikėti, prisimenu tą begalinį skausmą širdyje, kai prieš tris dešimtis metų kinas tiesiog paliko mūsų liūdnąjį miestuką. Bet sugrįžo! Koks džiaugsmas – ir dar jie rodomi tris kart per savaitę – yra vaikų diena, filmai senjorams, dokumentika....širdis net šokinėja. Skaitau apie renginius, būrelius, jų gausybė – ir mažutėliams vaikams ir jų tėveliams, moksleiviams, vyresniems – dailės, muzikos, šokių pamokos. Pro duris vis kas nors įeina - išeina, visokio amžiaus, nuo mažutėlio iki senutėlio. Pagalvojau – kaip biteles į pievą – maisto Dvasiai.

Matau bažnytelę, ji nauja, mažutė, medinukė, trapi tarsi iš degtukų pastatyta. Nustebau, kad net paprastą dieną čia yra žmonių. Matau jaunimo grupę, jie su gitarom, smuikais, matyt, ruošiasi repeticijai. Šventoriuje buriuojasi vyresni žmonės su kuprinėmis, pintinėlėmis. Visi linksmi, džiugūs, guviai šnekučiuojasi, kažko laukia. Iš bažnyčios sparčiu žingsniu išeina jaunas vyras, nusišypso plačia šypsena, pasilabina ir pakviečia visus į autobusą, ant kurio užrašyta „Ekskursijos“. Matau kaip seneliukai atgyja - sparčiai lipa, kam sekasi sunkiau, sulaukia pagalbos. Nuošalėje lūkuriuoja mažutė palinkusi senučiukė, tarsi nedrįsdama, o gal nepasitikėdama savo jėgomis. Prie jos prieina jaunasis vyras (suprantu, kunigas), pakelia lyg plunksnelę ant savo stiprių jaunų rankų ir jie jau autobuse. Tvirtos Globėjo rankos..... Galiu tik spėlioti kur jie važiuos, gal prie jūros, gal į svečius į kita parapiją. Nežinau, tik džiaugiuosi, kad jokia metų našta negali nuraminti jų noro keliauti ir kad yra žmonės, padedantiems jiems atsiplėšti nuo žemės.

Ateinu į mažutį skverą, čia anksčiau buvo padėvėtų rūbų turgelis, didelis „skudurynas“. Dabar – parkelis - mažutis fontanelis vidury aikštės, aplink gėlės. O šalia lyg lizdeliai sulipdytų daug mažučiu užteigėlių – jaukių parduotuvėlių, dailės dirbinai, knygynėlis, šokoladinė, arbatinė. Užeinu. Prie stalelio matau sėdinčias dvi pagyvenusias damas. Jos jaukiai šnekučiuojasi. Negaliu patikėti, čia gi mano senos geros bičiulės. Pritupiu ir aš. Išsikalbame. Esu pilna įspūdžių nuo daugybės gerų permainų savo mielam mažam miestelį. Klausiu jų, kaip čia įvyko, kad jaučiuosi sugrįžus tarsi į savo Vaikystės svajonių pasaulį? Ir išgirstu, kad permainų vėjai prasidėjo prieš dvidešimt metų, kai kažkam iš Europos Sąjungos parlamentarų kilo mintis jog visas reformas, visą pažangą, visą ėjimą pirmyn reikia pradėti nuo Vaikystės svajonių pasaulio – nuo jaukių savo namų. Buvo skatinama kurti bendruomenes, kuriose savo gerove rūpintųsi patys žmonės. Jiems buvo skiriamos lėšos, bet skirstėsi jas pačių žmonių sudaryta taryba, išrinkta ne pagal partijų sąrašus, o pagal Nuoširdumą, Gerumą ir Atsidavimą. Tokių žmonių tikrai atsirado. Jie nutarė kad Pirmiausia reikia atstatyti - Dvasios namus - mokyklą, bažnyčią, kultūros centrą. Po to sekė Kūno atgaiva – steigėsi sporto aikštynai, vaikų žaidimų aikštelės, sutvarkytas paupys, įrengtos stovyklavietės. Laukti ilgai nereikėjo, pamažu žmonės pajuto, kad gali patys KURTI savo gyvenimą. Ėmė grįžinėti

jaunos šeimos, išvykusios ieškoti laimės svetur ir... neradusios. Sugrįžo, nes nieko nėra gražiau kaip Vaikystės svajonių namai – maži inkilėliai sušildyti Rankų ir Širdies.

Prabudau, užsnūsta. Lietus nustojo. Šviečiasi dangūs ir ant širdies taip lengva. O gal viskas taip ir bus. Tikėkim, vaikai! Tikėkim ir niekada neišduokim savo Vaikystės svajonių.